

Motion till riksdagen 2025/26:782

av **Helén Pettersson (S)**

En långsiktigt hållbar småviltsjakt i de svenska fjällen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska säkerställa en långsiktigt hållbar småviltsjakt i de svenska fjällen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Jakt och viltvård utgör en viktig del av många människors vardag. Både för jägare och för naturintresserade är möjligheten att jaga, spåra eller kanske fotografera vilt i den svenska naturen viktig.

Jakten och viltvården är en tradition att bevara, samtidigt som kopplingen till fritids- och turismnäringen erbjuder stora utvecklingsmöjligheter.

Efterfrågan på jakt varierar, men när det kommer till småviltsjakt i fjällen är efterfrågan stor och vår ambition är att så många svenskar som möjligt ska kunna uppleva fjällen och kunna jaga. Men det är inte oproblematiskt.

I januari 2020 avgjorde också Högsta domstolen (HD) det s.k. Girjas målet (NJA 2020 s. 3) som rörde rätten att upplåta småviltsjakt och fiske inom samebyns område.

Konflikter om vem av staten eller samebyarna som besitter dessa rättigheter har pågått sedan före rennäringslagens tillkomst men har de sista 30 åren inte hanterats särskilt väl.

HD fann att Girjas sameby enligt urminnes hävd har ensamrätt att upplåta småviltsjakt och fiske inom samebyns område. Domen gäller endast Girjas sameby, men de principiella slutsatserna är generella även om det är svårt att säga hur långt HD:s prejudikat når; andra samebyar har ingen motsvarande rätt grundat på domen eftersom frågan om urminnes hävd måste bedömas i varje enskilt fall.

Utöver den uppenbara betydelsen för relationen mellan samebyarna och staten har Girjas domen också skapat sprickor i lokalsamhället och skapat osäkerhet kring hur

framtida tvister kopplade till mark kommer att hanteras, liksom om hur naturresurser kan komma att utvinnas.

Fjällen är ett riksintresse och staten äger den huvudsakliga delen av marken. Ett av våra svenska miljömål säger också att den storslagna fjällmiljön ska bevaras. Fjällens resurser bör kunna brukas samtidigt och på många olika sätt: rennäring, turism, rekreation, jakt och fiske. Länsstyrelserna har idag det övergripande förvaltningsansvaret. I fjällregionen spelar turismen en viktig och ökande ekonomisk och social roll. Det måste i lag tydliggöras vem som har rätt att nyttja marken i fjällen och hur de som nyttjar fjällen och särskilt den allmänna småviltsjakten ska bete sig.

Det finns därför ett mycket angeläget behov av att ta steg för att säkerställa jakt- och fiskerätt för de samer som står utanför samebyarna men även allmänhetens, och inte minst lokalbefolkningens, möjligheter att jaga och fiska.

För många som bor i fjällänen, och för många andra friluftsförälsade, jakt- och fiskeintresserade i hela landet, är möjligheten till rekreation och friluftsliv, jakt och fiske avgörande livskvalitets- och livsstilsaspekter. Denna aspekt får inte glömmas, eller prioriteras, bort.

Frågan måste nu därför hanteras politiskt för att få till stånd närproducerade lösningar i dialog såväl mellan samer som mellan samer och icke-samer. Fler utdragna och uppsplittrade rättsprocesser är inte önskvärda.

Det framstår som rimligt att staten även i framtiden på statens mark säkerställer att upplåtelse sker så att privatpersoner, jaktlag, föreningar, sammanslutningar och företagare inom naturturism under hållbara former ska kunna jaga och fiska.

Jakten på ripa är en populär jaktform och på vissa platser kan det lokala jakttrycket bli mycket högt. Under tidigare år har det slitit hårdare på vissa platser, då ett stort antal EU-medborgare sökt sig till de svenska fjällen.

Den tidigare regeringen ändrade 2017 så att jägare som är bosatta i Sverige ska ges företräde till småviltsjakt på statlig mark ovanför odlingsgränsen i Norrbottens och Västerbottens län och på renbetesfjällen i Jämtlands län. Det var en bra ändring, och företrädet gäller till och med 15 september varje säsong.

Vissa områden behöver vila längre. Det bör övervägas att på områden med hårt tryck under längre tid helt stänga möjligheten för jägare som inte är bosatta i Sverige.

Helén Pettersson (S)